

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET“-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Felhívás.

Lapunknak e száma az utolsó az első félévben. Olvasóink közül tehát azokat, kik egy fél évre, vagy a második negyedévre fizettek volt előre, kérjük, hogy a második félévre 2 koronával, a harmadik negyedévre (jul.—okt.-ig) 1 koronával siessenek újra előfizetni. Julius hónap folyamán megküldjük még a lapot minden eddigi előfizetőnknek, de már azután csak azoknak, kik a pénst a hátralevő időre is megküldötték.

Kérjük szépen a leveleket is így címezni:

A „VASÁRNAP“ KIADÓHIVATALÁNAK
KOLOZSVÁRT.

A „Vasárnap“ kiadóhivatala.

Vilmos császár beszéde.

Vilmos császár a németek vallásos lelkü, fenkölt gondolkozásu, hatalmas császársja meglátogatta Aachen városát, hol a német császárság alapítójának, Nagy Károlynak székhelye volt. A mint illik, a város és a polgárság kitüntető, fejedelemez illő nagy méltósággal fogadta magas vendégét. A város polgármesterének fogadó beszédére Vilmos császár a többek között ezeket mondta: „A ki életét nem a vallásra alapítja az elveszett. Így akarom én is, minthogy ezen a

napon és ezen a helyen nem csak beszélni, hanem fogadalmat tenni is illik, ezennel megfogadom, hogy az egész birodalmat, az egész népet, hadseregemet és házamat a kereszt alá állítom és annak az oltalma alá, a kiról Péter apostol azt mondotta, hogy másban nincs üdvösség és hogy az embereknek nem is adatott más név, a melyben üdvözölhetnének, s ki maga azt mondotta magáról: Az ég és a földel fog mulni, de az én beszédeim nem mulnak el.

Elvárom önöktől és mindnyájuktól, lelkészeiktől és világiaktól egyaránt, hogy segítsenek nekem a népben fentartani a vallást.“

Megérttetted-e e beszédet, kedves olvasóm? A ki életét nem a vallásra alapítja, az elveszett, Az erős, a hatalmas király, kit nem csupán hadsergének, katonáinak fegyvere tart fön királyi trónusán, — hanem népeinek szeretete is környékez: az érezi magát gyöngének a vallás nélkül, annak van szüksége arra, hogy egész birodalmát háza népét a vallásnak erős fundamentumára helyezze. Milyen nagy különbség! Az egyszerű, munkás ember egész könnyedén számüzi szivéből, házából a vallást: a hatalmas uralkodó aggódik a vallás miatt, félve gondol lelkének e drága kincsére. Tudósok, bölcselkedők, kik azt hiszik magukról, hogy a világ feneketlen bölcsességének vannak birtokában, ügyet sem vetnek a vallásra: s ime az Isten lelkétől megihletett, igazi tudós fejedelem nyilván hirdeti, hogy semmit sem ér a ti tudományotok, ha az nem a valláson nyugszik. Államférfiak, miniszterek, kiknek kezébe nemzetek nagysága, millióknak boldogsága van letéve.

Megérthetik, hogy az igazi nagyságot, a valódi boldogságot csupán a vallásban lehet felépíteni.

De melyik valláson, az a kérdés? Megfogadom, hogy egész birodalmamat, házamat a kereszt alá állítom. Nehogy megtévesszenek valakit e szavak, mert nem a római pápa arany keresztjéről van szó, hanem a Jézus Krisztus keresztjéről és az ő oltalmáról. Vilmos császár, mint hű protestáns másról nem is beszélhet, csak a Krisztus keresztjéről, melyet a lutheranusuk templomaikban megtartottak egy oltáron. Csupán a keresztény vallás és ennek a reformációval megteremtett ágazatai: a reformatus és lutheranus vallás nyújtják azt a biztos alapot, melyen felépülhet lelki üdvössége, a családi élet boldogsága a nemzetek nagysága.

Krisztus békességet, szeretetet hozott a világra. Ime, a földi király ebben a békességben akar uralkodni ezt az isteni szeretetet akarja a népek szívébe plántálni. Vészben viharban, az élet küzdelmeiben annak oltalma alá akarja népeit állítani: kinél van egyedül az üdvösség, mert az ég és föld elmúlnak, de az ő beszéde mindörökké megmarad.

Megérted-e e szöveget hű magyar népem, ki még mindig tétovázol, habozol, hogy kövesd-e a Krisztust vagy élj továbbra is hit nélkül, vallás nélkül. Megérted-e, hogy csupán az evangéliumból merítheted azt az erőt, mely által fölépítéd házadnak boldogságát, hazádnak nagyságát. Vallás nélkül, a Krisztus nélkül sem az egyes ember, sem a nemzetek meg nem élhetnek. De, a népek függetlensége, a nemzetek szabadsága és az igazi miveltség csak a protestantizmusban van: ezt is jelenti a császár beszéde.

Aztán a vallás nem csupán papoké, az egyházé, hanem az emberiség közkinccse, melyre királynak, koldusnak, szegénynek, gazdagnak egyaránt szüksége van. Így tehát nem is csupán a papnak kell annak érdekében buzgólkodniok, hanem a világiaknak is, minden embernek egyaránt. Helyezzük azért magunkat mi is a vallás, a Krisztus oltalma alá; vigyük oda házunk népét, gyermekeinket, cselédeinket, mert rajta kívül idvosséget másban nem találhatunk; Ő az egyedüli alap. Benne van az Istennek minden teljessége: Ő a feje minden birodalomnak és hátalmaságnak. (Kolos. II. 10.)

Vajda Ferencs.

A tüzhely mellett.

Ime együtt vagyunk mindnyájan
Te, feleség s a gyermekek,
Oda künn gyászos pusztulás van
-Idebenn friss élet pezseg.
Hol a szeretet tüze lángol
Óh milyen jó itten nekünk!
Hisz az egész széles világból
E tüzhelynél nincs egyebünk.

Jertek csak mellém, ide körbe,
Te, feleség s a gyermekek,
A legkisebbet vedd fel ölbe,
Ő ottan majd elszendereg.
A nagyobbak hangos zsvivajjal
Míg itt körülünk játszanak,
Mi ketten álmodozva, halkal,
Elbeszélgetünk azalatt.

TÁRCZA.

A haza járó sirkő.

(Folytatás.)

Hát elmondom, miként tudtam meg, hogy ő csakugyan készített sirkövet magának. Halála előtt pár héttel hozzám jött az öreg, vállán a szerszám tarisnyával, kezében a mérő lineával. És így szólt: „Tiszteletes Uram, épen tiz esztendeje, hogy a nemes megye — a kit Csorja Bálint megyebíró uram ma is megmondhat — 2 pengő forint 50 krajczár kövér oszpora váltásigot vetett ki reám. Én már akkor kijelentettem, hogy azt soha meg nem fizetem, mert nekem sem testem, sem lelkem mellett egy krajczárom sincs s nem is lesz. Hanem ha a nemes megye jónak látja, csinálók a papi ház ajtajához olyan kögrádicsot, a milyen meg illet egy ilyen nagy megyét. Hát most ide hátra a Bikahát szakadékában kaptam neki való követ és kifaragom. Közel érzem már végórát s szeretnék eleget tenni kötelességemnek, nehogy a föld színén hagyjanak különben.

Helyeseltem a szándékát. Másnap pedig a kirendelt két fuvarral beszállította a két követ. Nem tartozik a dologra annak elmondása, hogy miként csákányolta, faragta, véste, nagyolta, simította egy héten át Mózi bá a hét grádics követ. Elég az, hogy a grádics elkészült. Magam is meg voltam elégedve vele, de annál büszkébb volt művére Mózi bá. Biztatni kezdtem az öreget, hogy vessse rá a grádicsköre a nevét. Legalább ez emlékköve is lesz egyszersmind.

Hirtelen felemelte és megrázta tagadólág fejét. Szeme felvillant, aztán megszólalt: „Én csak arra írom fel a nevemet, a mi az enyém. Ezt pedig adósságba a nemes megyének csináltam.“

Majd habozva, hogy mondja-e, ne mondja-e, szerénykedő vontatottsággal — de a melyen áttört a büszkeség — folytatta tovább: „aztán megkésztettem én magamnak már a sirkövet. Luksust nem üztem teljes életemben. A sirkövem sem czifra, de azt mégis állítom, hogy olyan egy sincs a temetőben, De azt akarom, hogy senki se tudja ezt. A fejezőnépem sem tud semmit a dologról. Tudja az ur, szük világban élünk. Sokszor megszükül az élelem. Olyankor kinozna a szegény fejezőnép, ha tudna róla, hogy adjuk el. Pedig a

... Nagyon nehéz idöket élünk
 Alig birjuk a gondokat,
 Naphosszat hull a verejtékünk
 S nélkülözünk nagyon sokat,
 Sokszor bizony aggódva nézzük,
 Hogy sorsunk mindig mostohább,
 De hisszük, hogy az Isten vélünk,
 S nem lankadva megyünk tovább.

Hisz' akkor is szegények voltunk,
 Mikor együtt utra keltünk,
 Azóta is csak ez a sorsunk,
 De el nem csüggedt a Ielkünk,
 Kincset az Égtől sose' kértünk
 Csak tisztos napi kenyeret,
 És ha bétölt vagy egy reményünk
 Áldottuk Atyánk, szent neved.

Igy tölténk el egy csomó idöt
 E szegényes fészekbe' itt,
 Gondunk is, de örömünk is nött,
 A hogy nötték e gyermekik,
 Igaz, harczolunk nehéz harczot,
 Sulyos terheket czipelünk;
 De az, aki eddig is tartott
 Tovább is eröt ad nekünk.

... Hallod, hogy zug ott künn az orkán?
 Nyájas meleg van idebenn; —
 Kis fiunk nem törődve sorsán,
 Elszunnyadt már a kebleden.
 A többi is megcsendesedik,
 Vesd meg puhára ágyokat,
 Csókoljuk meg öket feleség,
 Hogy szépeket álmodjanak.

(Érkává.)

G. DIÓSZEGHY MÓR.

felirat is megvan rajta. Olyan kő, hogy testvér
 között is megér 4 pengő forintot. Csak az isten s
 az a jó gazda tud róla — még az urnak sem mon-
 danám meg, hogy ki az, a ki helyet adott a csüré-
 ben az odorban, és aki megígérte, hogy ha egy
 jó köszörükövet faragok neki, azért holtom után
 felállíttatja a siromhoz. No hát nem kell nekem
 grádics-sirkő. Csak nehogy szóljon az ur valaki-
 nek a dologról.“

Hát nem is szóltam én mostanig senkinek.
 Annál kevésbé, mert magam is — megvallva az
 igazat — megfeledkeztem az egész sirkőről. Az
 idő azonban csak haladt. S szegény jó Mózi bá,
 a mint jól tudják, elköltözött oda, a hol nem ántika
 (ősi telek) szerint osztják a javakat. Ugy-e, már-
 már itt alant is elfeledtük szegényt!?

A minapában egy különös beteghez hívtak.
 Hiában kérdeznék, mert meg nem mondom az
 hiában találhatnák, mert ki nem találják, hogy
 ki volt. Feleségét csak nem rég temette el. Most
 testvérei, rokonai állották körül beteg-ágyát.
 Kérdezősködtem betegsége felől. Azt mondta,
 maga sem tudja, hogy hol fáj; az orvos sem tudja
 megállapítani, hogy mi a baj. A mellét nyomja
 rettenetesen valami, a miatt el kell pusztulnia.

Isten ígeje.

*Imádság és munka haszna.*Lukács. XI. 1. *Uram, taníts minket imádkozni!*

Imádkozzál és dolgozzál! Az imádság olyan
 cső, melyen keresztül minden áldását — onnan
 felül — hozzánk juttatja az Isten. Jákób létrája az,
 melyen az angyalok le és felszállnak és az ál-
 dást közvetítik. Az ima keblünk sohaja fölfelé,
 áldás lefelé.

Hallgasd meg csak atyámfia, mit monda-
 nak a nagy imádkozók az imáról. *Krisostomus*:
 „Az imádság olyan kikötő, a mely megvéd min-
 den veszélytől; a szegények kincse, a gazdagok
 biztonsága, a betegek gyógyítója, az egészségek
 megőrizője.“ *Ambrosius*: „Az imádság a
 lélek tápláléka, a bűn helye ez által az erény
 szentséges templomává változik át.“ *Luther*:
 „Imádságomat erősebbnek tartom, mint magát
 az ördögöt.“ *Mellanchton*: „Ha a gond imára
 ösztönöz, úgy elűzöm imám által a gondot.“
Kaspari: „Ha megszűnnék az ember az éggel
 társalogni, a pokol kezd vele beszélni.“ *Tajlor*:
 „Az imádság lelkünk békessége, gondolatunk
 nyugodtsága, gondjainknak nyugalma, nyugta-
 lanságunk elmúlása.“ *Kálvi*: Nyujtsd ki csak
 kezedet az imában, Isten megragadja felülről
 és az érintkezés megszentelt erővel hat át. —
Szkriver: „Az igazi kereszténynek oly eszközzel
 bírnak, a melylyel ők a legnehezebb terhet fel-
 emelni elhelyezni, falakat ledönteni, eget,
 hegyet és földet megmozgatni képesek és ez az
 eszköz nem más, mint az imádság“.

Miként az ember a lélekzet által a levegőt,
 a fa a gyökér által a nedvet, így vonhatod ma-
 gadra az Isten áldását imádságod által. A szor-
 galmas imádkozó a legjobb ember. Akarjátok-é
 az áldást minden munkáitokban? — akkor kö-
 vessétek tanácsomat: Naponként gyűljetek össze,
 tegyétek össze kezeiteket, hajtsátok meg tér-
 deiteket és hívjátok imáitokban az áldások is-
 tenét: ő nem fog késni.

Imádkozzatok! Ne legyen egy ember se,
 ki ezt elmulassza. Ne legyen ember, ki imá-
 kozásra való idejét eladja. Imádkozzatok! Aka-
 rod, hogy a bubánat és gond emészen téged?
 Nem, nos, akkor imádkozzál! Akarod-é, hogy a
 bűn karjai közé essél, mely elébb-utóbb meg-
 fojt? Akarod-é nyomorban vonszolni életedet?
 Nem, nem — nos, akkor imádkozzál!..

... De akarod az üdvöt, a boldogságot,
 akarod a szerencsét, a békét, az örömet? ...
 igen, igen ... nos, akkor imádkozzál!

De, föl a kézzel és dolgozzál is. Munka
 nélkül az ég nem ad áldást. A természet a ró-
 zsát tövissel vette körül és a magot erős héjjal
 látta el; a ki a rózsát birni akarja, nem szabad
 a tövistől félnie; a ki a magot izlelni akarja,
 meg kell törni a héját bármi kemény legyen is.
 Isten az ő áldását a mi kezeink munkájába he-
 lyezte, mondván: „A te kezeid munkájából táplál-

kozol“ — Éppen azért is csak ott van táplálék, hol előbb munka folyt. Mily jó dolga van annak, a ki elmondhatja magáról: Az étel, melyet én eszem, az én és senki más fáradozásának jutalma. Ez a szép, ha így beszélhet egy keresztényen.

A ki nem dolgozik, ne is igyék — mondja az apostol. A tétlenség, a henyélés, a szegénység atyja. A ki nem dolgozik, azt a szegénység, mint az árnyék követi, a melyet soha sem tud elhagyni. Hogy mennyit és mily sokat ér a munka, legjobban tudta az az édes atya, a ki halálos ágyán fiának kincseket ígért, melyet ő a szőlőföldbe rejtett el, megparancsolta fiának, hogy azt felássák és kutassák. Az atya halála után a fiuk felásták és felkutatták az egész szőlőtelepet, kincset nem találtak ugyan, de az ősz meghozta az ő munkájuk gyümölcsét bőségesen.

Erted-e atyámfia, az atya szándékát? Panaszkodol, hogy nincsen semmi táplálékom. Igen, — és miben, hol keresendő ennek az oka? Egyedül csak te benned. Mert te többet káromkodol házadban, mint imádkozol; többet még a korcsmába, mint az Isten házába; többet henyélsz, mint dolgozol. Pedig a tétlen kéz, pusztító kéz.

Oh, mondjad atyámfia velem együtt: Én imádkozom és dolgozom, hogy Isten megáldja munkámat.

Birtha József.

Dal egy derék mennykőhöz.*

*Becsületes, derék mennykő!
Bár a dalom jutna hozzád,
Elmondani, hogy üdvözlünk,
Hogy tiszteltet Magyarország!*

*Becsületes, derék mennykő,
Hol termettél? Miből lettél?
Tán időtlen idők óta
Keservünkől gyűlögettél? . . .*

*Vagy talán egy szebb jövőből
Első villám-sugár volnál?
Akárhogy van derék, mennykő,
Te jó helyre suhintóttál!*

*Áldjon meg az Isten érte;
A felhőt is, aki hordott . . .
S száz szónak is egy a vége,
Ne vedd zokon, amit mondok:*

*Az Isten szent szerelméért,
Mindekkorig merre jártál?
Hányszor hívtunk, emlegettünk,
Merre késtél, mire vártál?*

Van-e még löbb a fajtádból?

Oh küldd mind a mi egünkre.

* E szép verset költő azon alkalomból írta, hogy Gyulafehérvárt a fekete-sárga kétfejű sasos zászlót a mennykő megütötte. Szerk.

*Magyar földön osztrák zászló,
Ne lobogjon szegényünkre.*

*— Mert mitőlünk itt loboghat
Tán az örökletten át is . . .
Törjétek ti izzé-porrá,
Az utolsó darabját is!*

Szabolcska Mihály.

Mai képünkhöz.

Az édes apát, II. Vilmos német császárt lapunk ez évi 4-ik számában mutattuk volt be olvasóinknak. Mai képünk az ő hat daliás fiát ábrázolja. — A német császár hat fiát zsenge koruk óta a legszigorubb katonai és vallásos nevelésben részesíti. A 19 éves trónörökös, Frigyes Vilmos — ki tavaly Bécsben is járt — a porosz hadseregben főhadnagyi rangot visel s a 13-ik osztrák-magyar huszárezred ezred-tulajdonosa. Jelenleg a bonni egyetemen tanul. Öcsse, Eitel Frigyes herceg 18 éves, most mint hadnagy egy porosz gárda-ezredben szolgált, de jelenleg őt is a bonni egyetemre iratta be atyja. A harmadik fiu Adalbert herceg 16 éves, tengerészti vizsgáit az elmúlt évben kitűnő sikerrel tette le. Ágost Vilmos herceg 13 éves, Oszkár herceg 12 éves, a legfiatalabb Joachim herceg 10 éves.

A német császári hercegeknek más európai fejedelmi ivadékokkal ellentétben nincsen külön udvartartásuk s a trónörökös összes szolgálati személyzete is csak két inasból áll.

Hazai krónika.

Országgyűlés. Junius 17-én izgalmas jele-
nettel kezdődött a Ház ülése. A magyarfaló,
szerb képviselő Pavlovics Lyubomir, a ki Nagy-
Kikindán néhány tanulónak a fülét megránczi-
gálta, mivel azok a himnuszt merték énekelni,
e napon szintén megjelent a Házban, hogy iga-
zolja magát. Szánalom volt nézni a szegény
szerb vergődését. Tanuk állítása szerint, elkö-
vette a sérelmet és ime most töredelmesen min-
dent letagad. Ki vele! Takarodjék ki! — Zúgta
feléje az ellenzék. Becsületszavára fogadta Pav-
lovics, ha a vád igaz lesz: le fog mondani a
képviselőségről. A vizsgálat megindult. Aztán
napirendre tértek. Elsőbben néhány helyi érdekű
vasutról szóló javaslatot tárgyaltak le. Most
Kossuth F. jelentkezik szólásra és azt kérdi a
miniszterelnöktől: mi lett a külföldi szerződés-
ekkel, melyek 1903-ban lejárnak? Széll K. azt
feleli, hogy ugy Ausztriával, mint más államok-
kal szemben az ország szabad elhatározási jogát
fen fogja tartani. Barta Ödönnek pedig azt feleli,
hogy a kivándorlás csökkentésén már rég óta
fáradoznak, s ez iránt nemsokára javaslatot is
terjeszt a Ház elé. Jun. 18-án Krasznay Ferencz
azt indítványozza — a Pavlovics esetből kifolyólag — hogy hazafiatlan ok ne maradhassanak
meg állásukban. Kiadják tárgyalásra. A napi-
rend során, a népfelkelők részére kért 55 ezer
ismétlő-puska és 500 ismétlő-karabély megadá-
sáról szóló javaslatot kezdték tárgyalni, a mi
még a junius 19-iki ülés nagy részét is igénybe
vette. Az ellenzék nem szavazza meg, mert az
ország minden pénzét csak ágyura, puskára
adják, egyébre hiába kérnek, nem jut. De, hátha
háboru lesz, honnét vesznek hirtelen fegyvert?

Kérdi *Fejérvári*. Az ellenségtől — vélekedik a vén *Madarász* apó. A többség elfogadta a javaslatot. *Junius* 20-án telt Ház előtt nyitotta meg gróf *Apponyi* az ülést és meleg részvétellel emlékezett meg *Albert* szász király haláláról. Aztán egy pár kisebb ügy elintézése után, *Széll* miniszterelnök bemutatja a király két levelét. Egyikben bezárja, másikban elnapolja a jelen ülészakot egészen *október* 6-ig. Alig hogy felolvasták a királyi levelet, *Barabás* Béla kért szót és megrója a miniszterelnököt az elnapolásért, mert ez által elvették a Ház jogát attól, hogy esetleg 20 tagkivánságára összehívassék. *Széll* K. azt feleli, hogy mire *Barabás* célloz: a kiegyezési tárgyalások amugy is a Ház elé kerülnek, így tehát aligha lesz szükség arra, hogy a nyáron öszszegyüljenek. Siettek is a honatyák ezt a választ tudomásul venni, aztán — akárcsak az iskolás fiúk — egymásnak vig vakációt kívántak és hazatértek három havi pihenőre.

Magyarország képviselője Londonban. Az angol király koronázásán királyunkat *Ferencz* Ferdinánd trónörökös képviseli. Magyar részről a trónörököst gróf *Festetics* Tasziló, fő-pohárnokmester kísérte el.

Krónikás.

Világkrónika.

Bur-angol háboru után. Londonban a békekötés öröme nagy, hálaadó isteni tisztelet volt, melyen a király is résztvett. Eddig elé 18 ezer 400 bur adta meg magát és tette le a fegyvert. A burok szépen kezdenek beletörödni helyzetükbe. *Krüger* apó Utrechtben telepedik le és ott marad. Botha és *Dewet* a koronázási ünnepen résztvesznek. A vitéz *Cronje* és társai után *Szent-Ilona* szigetére az angol kormány hajókat küldött, hogy visszaszállítsák hazájukba.

Albánia mozog. Délen a kis Albánia mozgolódik. Eddig 120 ezerre megy azon elégületlenek száma, kik a török kormányzattal nincsenek megelégedve. Csak az alkalmas pillanatot várják, hogy a török uralmat lerázhassák nyakukról és önálló állammá alakuljanak.

Véres ünnep. Spanyolországban *Avilesben*, a *Szent-Antal-ünnepen* valóságos harcra került a dolog a bucsusok között. Tizenegy embert puskalövessel megsebesítettek, néhányukat súlyosan. Tizenkét embert letartóztattak.

Vilma, *Hollandia* királynője, nagy betegségéből felépülve, a németalföldi követ útján szép levélben mondott köszönetet a magyaroknak, hogy betegsége alatt iránta részvétellel viselkedtek.

Az angol király koronázásának ünnepe június 16-án kezdődtek meg és egészen 26-ig fognak tartani. Mesés hírbe megy az a nagy fény, melyet ez alkalomra kifejtenek. Az ünnepélyen résztvesznek Európa összes uralkodóinak képviselői és a világ minden részéből érkeznek fejedelmi vendégek, kiket kíséretükkel együtt, rangjukhoz méltóképpen kell ellátni. Hogy fogalmat nyerjünk az ünnepélyről, felemlítjük, hogy a főhelyen, hol a király elhalad, egy álvány építésére egy kis helyért 120 ezer koronát fizettek; a fa-anyag 48 ezer koronába került, a munkásoknak 72 ezer koronát fizettek. Egy ülőhely ottan 360 ezer koronába kerül. A londoni szegények és árvák három nap a király vendégei lesznek. A királyné 10 ezerszobaleányt is meghívott az ünne-

A német császár hat fia

pélyre és megvendégeli őket. VII. *Edward* koronázása nagyszerűség és pompa dolgában felülmul minden eddigi koronázási ünnepélyt. A lefolyásáról még hirt adunk.

Albert szász király június 19-én meghalt. Gyermeke nem maradván, trónját testvére, *György* foglalta el, a ki jelenleg 70 éves.

Egyházi élet.

Krisztus képe. De Mély francia tudós érdekes felolvasást tartott a Krisztus-képekről s tárgyalta a Krisztust ábrázoló műveket. Mély szerint 325-ig Krisztust szakáll nélkül ábrázolták a művészek s ezt Psammatia-nak a harmadik századból származó pompás szobrával s egy baut-i (Felső-Egyptom) freskóval bizonyítja, melyet nemrég fedeztek fel. Ezután a felolvasó Cecil Trouar teóriájáról szólt hosszasan és tárgyilagosan. Cecil Tour az ismert képek és szoborművek alapján azt bizonyítja, hogy az Üdvözítőt 21 éves korában feszítették keresztre. Az evangéliumi iratok alapján eddig úgy tudtuk, hogy Jézus 30 éves korában kezdett tanítani s három évi pályafutás után, tehát 33 éves korában halt meg.

A dunántuli egyházkerület új főgondnoka. Tisza Kálmán halálával megüresedett a dunántuli egyházkerület főgondnoki állása. Erre a fényes helyre két kiváló egyén közül választottak a dunántuli egyházak. Egyik jelölt gróf Tisza István, a boldogult főgondnok fia, a másik Hegedüs Sándor volt. A győzelem Hegedüs Sándor megválasztásával végződött. Hegedüs Sándor egyike a legkiválóbb református embereinknek. Szive, lelke egész melegével szereti vallását, egyházát s érette évenként tetemes áldozatot is hoz. Befolyása, mint volt miniszteré is igen nagy. Első, a ki szerencsét kívánt neki, gróf Tisza István volt. Isten tartsa meg sokáig egyházunk, hazánk javára.

Katholikus egyetem Gyulafehérvárt. Még 1873-ban, néhai Fogarassy Mihály akkor erdélyi pápista püspök 100 ezer forintot tett le egy Gyulafehérvárt felállítandó kath. egyetemre. Ez a pénz — szerencsés gyümölcsötetés mellett azóta 2 millió koronára növekedett. Ebből szándékoznak 1906-ban megnyitani a kath. egyetemet. Tehát Majláth ur mégis nagy dolgokat mivel.

Szocziálisták és baptisták. Egyik szoczialista apostol a sik magyar alföldön hódító körutra indult. Utközben betért egy baptista gyülekezetbe is, hogy csábítgassa az új hit követőit a szocziálistamusra. Az eredményről így számol be: Egy helyt a baptisták közé keveredtem. Igen szelid jámbor emberek, jó fejős „juhái“ a papjuknak. Mondták, hogy minden jövedelmüknek tizedét a papjuknak adják, ha egy malacot, borjut eladnak 50 koronáért, vagy napszámba kerestek 1 koronát, vagy van 50 libájuk, mindennek tizede a papé. Még a házi nyulból is tizedet adnak neki. Előbb jót nevettem nekik, de azután elszomorodtam együgyűségükön. Kérdeztem tőlük: hát aztán, mikor elmentek az állam útjára dolgozni, megyen veletek segíteni. Azt mondták rá: hogy menne, szegény volna

annak térdepelni az ut szélén és az utat egyengetni, mert már az — pap — ur. Ugy, — mondom, hát az nem szegény, hogy rajtatok élőködik, mint a — here? Kérdeztem tovább, vajjon ha beteg a gyerekek és nincs miből gyógyítani, ad-e orvosságra valót? Biz az nem ad egy fillért se — felelék. No lássátok atyámfiai, az volna ám a felebaráti szeretet, ha ő is segítene a bajtokban rajtatok. A ki ennyire a szegény ember zsirján élőködik, az alávalóbb még az állatnál is, mert az állat nem bántja a maga fajtáját. Szóval addig beszéltem nekik, hogy megmondják a papjuknak: inkább szocziáldemokratáknak lennek, mint ő kelme urasan éljen, míg ők szakadásig dolgoznak. Ilyen tapasztalatokat szereztem agitációs körutamban. Ebből két dolog látszik, egyik az: hogy a kétféle „isták“ lelki rokonságban vannak egymással; másik az: hogy mindkettő a társadalmi rend, békesség, jó egyetértés felforgatására tör, hogy a zavarosban halászhasson. A baptista papság, mint látszik, igen jól jövedelmez. Órizkedjék tehát mindenki az ujkorai farizeusoktól, kik uton-utfélen bibliával kezükben csábítják az embereket. Itt más cél nincs, mint a Krisztus nevében kiszipolyozni a népet: Bizony mondom néktek, hogy mindenféle bűn megbocsáttatik, de a Szent Lélek ellenibűn nem

Rosevelt és a Biblia. Vilmos császár beszédét lapunk első cikkében méltattuk. Jól esik ide írunk, hogy egy másik nagy uralkodó, az amerikai köztársaság elnöke, Rosevelt is, a ki buzgó református, milyen fennköltlen nyilatkozik a bibliáról. A Biblia-Társulat gyűlésén ezeket mondotta: Minden, a miért egy nemesen érezni és gondolkodni tud embernek élni szükséges és méltó, a mely ideálokért mi is mint keresztények, mint honpolgárok küzdünk, a mi meg-nemesíti életünket, a mire büszkék vagyunk mint egyének s mint nemzet, a Szentírás tökéletes tanításaira van fektetve. Ha öntudatlanul tesszük is a jót, a biblia szelleme vezérel bennünket nemes törekvéseinkben s lelkiismeretünk nyugalma a biztosíték, hogy életünk céljának betöltését a Szentírás magasztos tanainak teljesítésében találjuk fel egyedül.

Kis gyermek voltam, midőn a bibliát áldott jó anyám ösztönzésére először kezembe vettem s elolvastam. Ma is mindenkor felüldít az gondjaim, bajaim közepette. Nekem ez a könyv egyedüli örömöm és vigaszom minden más egyebek felett. Engem ez tanított meg nemesen gondolkodni és érezni. Ha teljesen és értelmesen olvassuk a Bibliát, nem száraz, unalmas, hanem szívet, lelket gyönyörködtető olvasmány-nak találjuk azt. Megmutatja nekünk minden helyzetben és minden körülmények között az egyedüli helyes, jó és igaz utat. Megmutatja, hogy mit kell tennünk magunk, embertársaink, s a közjávára. Megmutatja, hogy mit kötelességünk tennünk az Urért, az ő országa eljöveteleért, dicsősége terjesztéseért.

Vajha, minél többen elolvassák, szivökbe

zárnák ezeket a szép szavakat. Vajha, a biblia lenne minden magyar embernek kedves olvasó könyve: akkor aztán nagy, szabad és független lenne a mi nemzetünk is.

Vegyes hírek.

A protestantizmus vesztesége az új egyházi törvények óta évről-évre folytonos. Vesztünk a *reverzálisoknál*, veszítünk az *áttéréseknél* és veszítünk a *felekezetenélküliség* révén. *Homola* István az 1900. évről ezeket a veszteségeket a hivatalos statisztikai kimutatások alapján következőleg foglalja össze: Az *ág. hitv. ev. egyház vesztesége*: a gyermekek vallására vonatkozó (a megegyezéseknél nyereség-veszteséget leszámítva): 440; áttérés folytán: 283; felekezetből való kilépés folytán: 358. *Ősszes vesztesége tehát*: 1081. Az 1899. évben volt: 1020: Az *ev. ref. egyház vesztesége*: a gyermekek vallására vonatkozó megegyezéseknél: 487; áttérés folytán 909; felekezetből való kilépés folytán: 279. *Ősszes vesztesége tehát*: 1655. Az 1899. évben volt: 1882. Vajha ezek a leverő adatok szolgálnának nemcsak *elmélgedésre*, hanem hathatós *cselekvésre*, nevezetesen a megtartó és védekező munkásságnak minden terén, minden irányban és minden eszközzel való erélyes megindítására.

Vadházasságban élő iskolásfiúk. Egy bánáti község tanítója, megdöbbenő dologról tett jelentést az illetékes hatóságának. Egyik tanítványa, egy 12 éves fiú, folyton zavartan ült a helyén s mélyen beesett szemei a bizonytalanba révedeztek. A tanító érdeklődni kezdett az okok iránt és kiderült, hogy a fiú — vadházasságban él egy kis leánnyal, még pedig a szülők tudtával és beleegyezésével. Azt is megtudta, hogy a nagyobb ismétlő-iskolásfiúk közt ez már mindennapi eset. — Szomorú jele az időnek, midőn a szülők maguk nyitják meg gyermekeik előtt a pökol kapuját. Ti gyermekek, tanuljátok és tartsátok meg a 7-ik parancsot!

Agyonlőtt kadét. Báró Putheány Zdenkó tiszt-helyettest valami mulasztásért két napi kaszárnyáristomra ítélték, honnan megszökött. Az utána küldött őrjáratnak nem adta meg magát, sőt revolvért fogott rájuk. Az őrjárat lőtt és a kadét két golyótól találva, rőktön meghalt. Az eset Keszthelyen történt.

Tótok Rákóczyért. Turóczvármegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén az állandó választmány javaslata alapján egyhangulag elhatározta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz a Rákóczyt, Tökölyt és Bercsényit gyalázó törvény eltörlése tárgyában. A közgyűlés tót nemzetiségű tagjai közül senki sem szólalt fel az állandó választmány javaslata ellen. — A tótok megértették, hogy a szabadság milyen drága kincs. Sok magyar-vármegye

egyszerűen napirendre tért e kérdés felett. Ezek tanulhatnának — e kérdésben — a tótoktól.

Német prédikáció a 48-as honvédeknek. Csanádon a király koronázásának évfordulóján a 48-as honvédegyesület is kivonult a székesegyházban tartott ünnepi misére. A káplán, Bichler János német prédikációba kezdett. Erre az öreg honvédek, az elnökükkel élükön elhegyták a templomot. A káplán azonban, mintha mitsem történt volna, nyugodtan beszélt tovább. Külömben jogos a német beszéd ott, a hol a templom falán még most is kétfeű sas ékeskedik, mint a csanádi templomban.

Ingyen patika. Pesten egy magát megnevezni nem akaró gazdag ur 10 ezer koronát tett le, hogy abból ingyen patikát létesítsenek, melyben a szegény beteg emberek számára teljesen ingyen adjanak gyógyszert. Ennek persze a pénzes patikáriusok nem nagyon örvendenek.

Árviz Deés városában. Az idei nagy esőzések miatt többfelé voltak árvizek és okoztak károkat, de olyan nagy víz, milyen Deésen és tovább a Szamos völgyén volt: aligha gyűlt össze más helyen. Harminczhat óráig esett egyfolytában az eső. 1863-ik évben érte csak a várost és környékét ilyen vízveszedelem. Csütörtökről pőntekre virradó reggel a víz elhagyta medrét és rombolva rohant előre: az az utjába került malmokat, fűrésztelepeket és minden más épületeket tönkre tette. Reggel hét órára már teljesen elborította az ár a város alacsonyabb részzeit. A Timáruteza, mely a külváros egy részét képezi, ugyszólván teljesen elpusztult. Dél előtt 10 órakor már a kincstári méntelep is víz alá került. Dél felé a víz apadni kezdett. Délután 4 órakor félrevert harangok zugása jelezte az áradat közeledését. Besztercze felől zugva-rombolva tört előre a Szamos és a menekülő jajveszékeltése verte fel a várost. A katonaság haláltmegvető buzgalommal szabadtotta ki a háztetőkre szorult lakosokat a végveszedelemből. Öt órára a Szekeres-utcát is elárasztotta a víz. Deés egész környéke elpusztult. Alór, Árpártó, Mikeháza, Retteg, Bethlen, Kolozvár és Zsibó felé az egész szamosvölgyi vasuti pályatest víz alá jutott. Besztercze felé pedig 14 községet lepelt el a víz. Az egész vidéken, körülbelől 20 ezer hold területen rettenetes képet nyújt a pusztulás. A vetést tönkretette az áradás, a szénát, a takarmányt pedig elvitte. Az összes kár körülbelől 3 millió koronára rug. — A rettentő árviznek áldozatai is voltak: Bethlenben két ember vízbefult. — A galgói malmot, a molnár családjával együtt, elsodorta a víz. — Kaczkón egy holttestet fogtak ki a vízből. — A blenkemezei körjegyzői irodát mindenestül elragadta az ár. Deés-Aknán 50 hold hegység lesüllyedt és megrongálta az iparvasut sineit. Deés, Besztercze és Zilah között szünetel a vasuti forgalom és a kocsiközlekedés is veszedelemmel jár. A vasuton 300,000, a közutakon 50,000 korona kárt okozott az árviz. — A kormány vetőmagot küldött a lakosságnak.

Uj bibornokok. A pápai konzisztórium legutóbbi ülésén három főpap nyerte el a biborosi méltóságot: Skobenski prágai érsek, Puzyna krakói püspök és Martinelli washingtoni pápai delegátus. A biborosi méltóság elnyerése teteemes költségekkel jár. A biborosi gyűrűnek 3225 lira az ára, a szent kollégium titkárának díjazása 268*75 lira, a szertartásmesteré 1075 lira,

a helyettes-szertartásmesteré 430 lira, az éneklő káplánoké 922'50 lira, az ostyamesteré 141 lira, tehát summa summarum 7213'18 lira. A pápa udvari hivatalnokainak a konzisztórium napjára 3691'40 lira dukál, a titkos kamarásoknak 3721 lira. Az utóbbiak viszik ugyanis az ujdonsült biborosnak a bibornoki veres kalapot. Ha továbbá a költségekhez a bibornoki diszöltönyök s az új ranghoz illő fényes háztartás költségeit is hozzászámítjuk, arra a meggyőződésre juthatunk, hogy a biboros méltóság elnyerése már finanziaális szempontból is átkozottul nehéz és bonyodalmas dolog.

A fiának gyilkosa. Makón csak nem rég visszatért szüleihez Gera István tanyásgazda katona fia. A könnyelmű fiu pénzt követelt atyjától, a ki nem adhatott neki, mert maga is szegény ember. A fiatal Gera erre fejszével támadt szüleiére, majd fölguyjtot egy kazalt s bele akarta dobni a tűzbe apját és anyját. Gera István egy hombárba menekült s a mikor a fia feléje közeledett, puskával lelötte. A katona holttestét a makói kórházba vitték, az apát pedig letartóztatták.

II. József császár imádsága.

Most, a midőn a felekezeti türelmetlenség olyan erőszakos hullámokat ver, nem lesz érdektelen II. József császár türelmi imádságának leközlése, melyet egy buzgó lelkipásztor a „Kirchenzeitung“ című német újság 1844. évi 97. számában megjelent közlemény után fordított le.

1781. június 22-én adta ki József császár a „türelmi parancsot“, melyben a jogara alatt levő országokban (Ausztria, Magyar, Cseh stb.) teljes vallási szabadságot biztosít minden felekezetű alattvalójának.

Ime itt van a császárnak imakönyvéből kiírt türelmi könyörgése:

„Örök, megfoghatatlan valóság! Te merő türellem és szeretet vagy! Te felhozod napodat a keresztyénekre egyiránt. A te esőd teszi termékenynyé ugy a tévelygőknek, mint az igazhitűeknek földjét, s minden erénymagvat a pogány és eretek szívében is.

Te tanítasz azért örökkévaló türelemre és szeretetre, Te tanítasz, hogy véleménykülömbőség nem gátol téged, hogy minden embereknek jöltévő atyja légy.

Hát én, a Te teremtményed kevésbbé legyek-e türelmes? s ne engedjem-e meg, hogy alattvalóim mindegyike saját hite szerint imádjon tégedet? Üldözzem-e azokat, kik másként gondolkoznak, mint én, s a tévelygés követőit fegyverrel térítsem-e meg?

Nem, oh Mindenható, ki szereteteddel átöleled az egész világot, — távol legyen tőlem ez! Én hozzád akarok hasonló lenni, a mennyire csak egy gyarló teremtes hozzád hasonlíthat, türelmes akarok lenni, mint Te az vagy! Ezentul legyen eltörölve minden lelkiismeretbeli kényszer országomban. Melyik vallás az, mely a jót szeretni, a bünt gyűlölni ne tanítaná? Mindegyik vallás legyen tehát általam eltüretve, mindegyik imádjon Téged a maga módja szerint, mely neki legjobbnak látszik.

Hát vajjon az emberi értelem tévedése érdemeli-e azt, hogy ember a társadalomból száműzessék, vajjon a szigorúság elegendő erővel bír-e s így eszköz lenne-e a szívek megnyerésére s a tévelygők megtérítésére? Legyenek széttörve ezentul a türelmetlenség undok lánczai. E helyet a türelem és szeretet édes kötele egyesítse örökre alattvalóimat.

Tudom, hogy sok nehézségeket kell legyőzőnöm, s ezeknek legnagyobb része azoktól jó, kik magukat a Te papjaidnak nevezik.

Ne vond meg azért tőlem a Te hatalmat, erősíts engemet a Te szereteteddel, örökké megfejtethetlen valóság, hogy minden akadályokat legyőzve, isteni tanítónk törvénye, mely nem más, mint türelem és szeretet — általam betöltessék. Amen.

Bizony ez nem pápista imádság sem a tartalmára, sem a formájára nézve. Szentek közbenjárását ime, nem kéri, sem átkot a másként hívókra. Jött is ellene támadás bőven azoktól, „kik Isten papjainak nevezik magukat“ — a jezsuitáktól. De a böles király elűzte őket. S most épen telepítetik őket hozzánk. — Gyakran ver az Isten azzal, hogy „látván nem látunk.“

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A 25. számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: 2 Mózes XXXII. 32; 4 Mózes XX. 12; Áron.

Helyesen fejtették meg: Gróf Zedtwitz F.-né (Asch, Csehorsz.); Szabó F.-né (3), Borbély G. (3), Barna S. (1).

Tudakozások az irásokat . . . János ev. V. 39.

Kalauz Bibliá olvasáshoz a következő héten.

Vas. jun. 29. Máté II. Jézus menekülése, a bethlehemi mézszárlás.
Hétfő „ 30. Máté IV. Jézus kísértése és csodatettei.
Kedd jul. 1. Luk. V. Krisztus a hajóból tanít.
Szerda „ 2. Galat. lev. VI. A keresztyéni szabadságról.
Csüt. „ 3. 2. Ján. I. Állhatatosság a hitben és igaz életben.
Péntek „ 4. Kolossé lev. Kr. minden, mindenekben.
Szombat „ 5. Zsolt. 18. Adjunk hálát Istennek . . .

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Ki volt az a próféta, a ki mindjárt kedves felesége halála után világos ruhát vett fel?

Az Urnak szolgálatok!

Róm. lev. XII. II.

* A ki **tíz bibliai kérdésre**, helyes feleletet küld be, annak lapunkat egy negyedévig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdaig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (**Kolozsvár**, ref. theologia 5-ajtó) tessék elküldeni.

Nyomatott az „Ellenzek“ könyvnyomdájában Kolozsvárt.